

Nogmaals: betekening beslagexploot aan de derde-beslagene

In *Privaatrecht Actueel* van 30 augustus (WPNR (2008) 6765, p. 623-624) besprak ik een beslissing van de Amsterdamse Voorzieningenrechter van 31 juli 2008, waarin een derdenbeslag werd geacht niet rechtsgeldig te zijn gelegd, omdat – kort samengevat – de betekening van het beslagexploot (art. 475 lid 1 Rv) aan een ander kantoor had plaatsgevonden dan het hoofdkantoor van de derde-beslagene dan wel het kantoor waar de beslagdebiteur zijn rekening aanhoudt. Daarbij knoopte de voorzieningenrechter voor de vraag naar de rechtsgeldigheid van de betekening van het beslagexploot ten onrechte aan bij de woonplaats van de derde-beslagene. Ten onrechte, omdat voor betekeningvraagstukken niet Boek 1 BW (in het bijzonder art. 1:10 lid 2 en 1:14 BW) de dienst uitmaakt, maar art. 50 Rv. Betekening aan privaatrechtelijke rechtspersonen geschiedt volgens laatstgenoemde bepaling aan het kantoor. Indertijd besloot ik mijn bijdrage met de opmerking dat het me niet zou verbazen als de voorzieningenrechter in een volgend geval op het ingenomen voorlopige oordeel van 31 juli 2008 terugkomt. Dit laatste is, zo lijkt het, inmiddels een feit. Ik doel op een vonnis van de voorzieningenrechter van de Rechtbank Amsterdam van 20 november 2008, LJN: BG 4910 (zaaknummr/rolnummer: 408802/ KG ZA 08-1842 P/RV).

Het betrof hier een geval, voor zover thans van belang, waarin Debuut BV aanspraak maakt op betaling van verbeurde boetes door GLB tot een bedrag van bijna EUR 230.000,-. Met het oog daarop laat Debuut bij beslagexploot van 28 augustus 2008 ten laste van GLB beslag leggen onder het kantoor te Amsterdam van de te Rotterdam gevestigde Fortis Bank NV. GLB vordert in kort geding primair Debuut te veroordelen op straffe van een dwangsom het door haar gelegde beslag ten laste van GLB op te heffen. Subsidiar vordert zij dat het vonnis in de plaats zal treden van de medewerking van Debuut bij de opheffing. Waarom GLB niet eenvoudigweg de route van een constitutief opheffingsvonnis heeft gekozen (vgl. reeds HR 18 oktober 1991, NJ 1992, 4 (De Telegraaf/Ranzijn)) is me overigens een raadsel. Onbekend maakt onbemind?

Als één van de redenen voor de opheffing voert GLB aan dat de beslaglegging op haar bankrekening bij Fortis nietig is omdat daarbij de voorgeschreven vormen zijn verzuimd, aangezien Debuut het beslag heeft laten leggen op een Amsterdams kantoor van Fortis, terwijl die bank statutair is gevestigd te Rotterdam en GLB haar rekeningen houdt bij een filiaal van Fortis te Utrecht. Kortom: GLB betreft dezelfde stelling als indertijd de man in de casus die heeft geleid tot de beslissing van de

Amsterdamse Voorzieningenrechter van 31 juli 2008, waarin het beslag werd opgeheven. Die beslissing is niet met veel begrip ontvangen. Afgezien van de reeds genoemde bijdrage in dit blad (WPNR (2008) 6765, p. 623-624) verwijs ik naar onder meer A.W. Jongbloed in *Executief* 2008, p. 130 e.v. en L. Wijnbergen, *JBPr* 2008/60. Tegen het vonnis van 31 juli 2008 is door de vrouw hoger beroep ingesteld. In een zeer laat stadium – ergens in december 2008 en mogelijk naar aanleiding van de thans aan de orde zijnde beslissing van 20 november 2008 – heeft de man zich gesteld. Voorts heeft de in die zaak betrokken derde-beslagene, zo heb ik me laten vertellen, zich op 6 januari 2009 bij incidentele vordering van 6 januari 2009 op de voet van art. 217 Rv gevoegd (over welke vordering het hof nog zal moeten beslissen). Het zou me verbazen als in dit hoger beroep de beslissing van 31 juli 2008 in stand blijft. Dat de Amsterdamse voorzieningenrechter er inmiddels anders over denkt blijkt uit het thans aan de orde zijnde vonnis van 20 november 2008. In dit vonnis worden de stellingen van GLB op het punt van de ongeldigheid van de betekening niet gevolgd.

De kernoverweging is neergelegd in rov. 4.7, waarin de voorzieningenrechter in het kader van de betekening op de voet van art. 50 Rv het volgende overweegt:

“Volgens de parlementaire geschiedenis van artikel 50 Rv wordt onder “kantoor” verstaan de locatie waar het bedrijf feitelijk wordt uitgeoefend en waar de handelingen die het exploit betreffen plegen te worden verricht (Parl. Gesch. Herz. Rv, p. 203). De vraag is dus of beslaglegging op een bankrekening feitelijk door het kantoor waar het exploit is betekend zal worden uitgevoerd. Bekend wordt verondersteld de dagelijkse praktijk bij banken. Een klant van een bank kan een betalingsopdracht (laten) bezorgen op ieder kantoor van die bank. Vanuit dat kantoor wordt de betalingsopdracht aan een centraal kantoor verstuurd voor verdere verwerking. Een zelfde werkwijze wordt gevolgd indien op een bankrekening beslag wordt gelegd: de deurwaarder betekent het desbetreffende exploit bij een kantoor van de bank, waarna het exploit wordt doorgestuurd naar het centrale kantoor voor effectuering van dat beslag.

Niet gesteld of gebleken is dat Fortis op andere wijze de beslagleggingen ten laste van haar rekeninghouders afhandelt. Bovendien is, gelet op de vordering mede het beslag onder Fortis op te heffen, aannemelijk dat de desbetreffende rekeningen van GLB (...) bij Fortis beslagen zijn, en dus dat Fortis het beslagexploot heeft ontvangen, geaccepteerd en verwerkt.

De conclusie is dan ook dat het filiaal in Amsterdam van

Fortis waar het beslagexploot ten laste van GLB (...) is betekend, het kantoor is waar het bedrijf van de bank feitelijk wordt uitgeoefend en waarin ook de handelingen als het doorsturen ter verwerking van een beslagexploot plegen te worden verricht.”

Het resultaat is aansprekend. Of de redengeving helemaal strookt met hetgeen de wetgever indertijd bij art. 50 Rv voor ogen had, betwijfel ik. In de overweging van de voorzieningenrechter wordt, als ik het goed zie, min of meer beslissende betekenis toegekend aan de omstandigheid of op de betreffende locatie waar de betekening van het beslagexploot heeft plaatsgevonden “de handelingen die het exploit betreffen plegen te worden verricht”. De voorzieningenrechter verwijst (ook) in dit verband naar de Parlementaire Geschiedenis van art. 50 Rv. Slaat men de parlementaire tekst erop na, dan valt op dat daar over de toevoeging “handelingen die het exploit betreffen” niet wordt gesproken. Volstaan wordt met de mededeling (zie Parl. Gesch. Herz. Rv (Van Mierlo/Bart), p. 203):

“Zie het huidige artikel 4, onder 3, Rv. Het woord ‘zetel’ is geschrapt. ‘Kantoor’ is in dit geval voldoende. Dit is de plaats waar het bedrijf feitelijk wordt uitgeoefend.”

Afgezien van de Rabobank hebben de grote banken min of meer dezelfde organisatiestructuur. De bank kent een statutaire zetel (de woonplaats in juridische zin op de voet

van art. 1:10 lid 2 BW) en oefent het bankbedrijf uit via een landelijk kantorennetwerk. Bij iedere vestiging (kantoor) kan een cliënt van een bank handelingen verrichten die zijn rekening betreffen. Dát, zo lijkt mij, moet beslissend zijn voor de vraag of betekening van het beslag bij ieder kantoor van de bank waar de beslagdebiteur een of meer rekeningen aanhoudt kan plaatsvinden. Als die handelingen bij ieder kantoor kunnen geschieden, dan moeten zij ook bij ieder kantoor door beslaglegging kunnen worden geblokkeerd en niet slechts als de beslaglegging door het kantoor waar het exploit is betekend feitelijk zal worden uitgevoerd. Verwordt de interne organisatiegraad van een bank tot beslissend criterium, dan zal dat in de toekomst mogelijk aanleiding geven voor nog meer jurisprudentie. “Sorry, onze bank is thans zo georganiseerd dat we niets doen met beslagen bij andere kantoren dan daar waar de beslagdebiteur een rekening aanhoudt.” Het kan toch niet zo zijn dat in zo een geval het beslag voor nietig moet worden gehouden en dus opheffing voor de hand ligt? Het lijkt wel een consequentie te zijn van de thans door de voorzieningenrechter gekozen benadering.

Prof. mr. A.I.M. van Mierlo*

* Advocaat te Rotterdam, hoogleraar burgerlijk procesrecht Erasmus Universiteit Rotterdam, redacteur van het WPNR.
(toon.vanmierlo@nautadutilh.com)

De zaak Kirby en derdenwerking van contracten (I)

Mr. drs. R. Zwisser*

1. Inleiding

Op 9 november 2004 wees de Supreme Court in de USA arrest in de zaak Kirby.¹ In dat arrest zette de Supreme Court de koers uit voor derdenwerking van contracten, zowel ten voordele van derden als ten nadele van derden.

Met derdenwerking ten voordele van derden wil gezegd zijn dat derden profiteren van een contract gesloten tussen andere partijen. Het juridische mechanisme om dit te bereiken is heel simpel. Partijen kunnen in hun overeenkomst een derdenbeding ten behoeve van de derde opnemen. Wanneer de derde dat derdenbeding aanvaardt krijgt hij recht op de in de overeenkomst aan hem toegedachte prestatie, eventueel in combinatie met de aan

hem toegedachte tegenprestatie. Ook kunnen partijen gebruik maken van het leerstuk vertegenwoordiging. Dat wordt in het vervoerrecht veel gedaan. De vervoerder bedingt dan als vertegenwoordiger van zijn werknemers en zelfstandige hulppersonen, zoals de stuwadoor, dat deze niet zullen worden aangesproken tot het vergoeden van schade door de wederpartij van de vervoerder, die in Boek 8 consequent afzender wordt genoemd.

* Universitair hoofddocent handelsrecht aan de Erasmusuniversiteit.

1. Norfolk Southern Railway Co. v. James N. Kirby, Pty Ltd., 125 S. Ct. 385, 2004 AMC 2705 (2004).